

EDUSKUNNAN VASTAUS 157/2000 vp

Hallituksen esitys Elintarvikeviraston ja Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitoksen perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä Elintarvikeviraston ja Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitoksen perustamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 114/2000 vp).

Valiokuntakäsittely

Maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut asias- ta mietinnön (MmVM 11/2000 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

Elintarvikevirastosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Toimiala ja hallinnollinen asema

Elintarvikevirasto johtaa, suunnittelee ja kehittää sekä osaltaan suorittaa elintarvikkeiden ja niiden kanssa kosketuksiin joutuvien tarvikkeiden valvontaa sekä näihin liittyvää riskinhallintaa.

Elintarvikevirasto on hallinnollisesti maa- ja metsätalousministeriön alainen. Maa- ja metsätalousministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö vastaavat yhteistoiminnassa viraston tulohajauksesta siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

2 §

Tehtävät

Elintarvikevirastolle kuuluu elintarvikelain (361/1995), terveydensuojelulain (763/1994), eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta annetun lain (1195/1996) ja Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain (1100/1994) mukainen valvonnan johto ja muut täytäntöönpanotehtävät siten kuin niistä mainituissa laeissa tai niiden nojalla säädetään tai määrätään.

Elintarvikevirasto huolehtii toimialaansa kuuluvien Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaisten valvontaohjelmien järjestämisestä.

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden kansallisten vierasainevalvontaohjelmien järjestämisestä Elintarvikevirasto huolehtii yhteistyössä Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitoksen kanssa.

Elintarvikevirasto huolehtii toimialaansa kuuluvasta valtakunnallisesta tiedottamisesta ja riskiviestinnästä. Lisäksi Elintarvikevirasto tekee elintarvikevalvonnan kehittämiseksi tarvittavia tutkimuksia ja selvityksiä, osallistuu toimialallaan kansainväliseen yhteistyöhön ja järjestää toimialaansa liittyvää koulutusta.

3 §

Organisaatio

Elintarvikevirastoa johtaa ylijohtaja. Elintarvikeviraston toimintayksiköistä määrätään Elintarvikeviraston työjärjestyksessä.

4 §

Asioiden käsittely

Ylijohtaja ratkaisee Elintarvikeviraston päätettävät asiat. Ylijohtaja voi työjärjestyksellä siirtää ratkaisovaltaa Elintarvikeviraston muulle virkamiehelle.

5 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään Elintarvikeviraston virkojen täyttämistä sekä ylijohtajan ja muiden esimiesasemassa olevien virkamiesten esimiesasemaan liittyvistä tehtävistä.

Elintarvikeviraston työjärjestyksessä määrätään viraston toimintayksiköistä, sijaisuuksista, ylijohtajan apuna toimivasta Elintarvikeviraston sisäisestä johtoryhmästä sekä muista sisä-

seen hallintoon kuuluvista asioista. Ylijohtaja vahvistaa työjärjestyksen.

6 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2001.

Tällä lailla kumotaan elintarvikevirastosta 9 päivänä helmikuuta 1990 annettu laki (111/1990) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

7 §

Siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa elintarvikevirastossa sekä eläinlääkintä- ja elintarvikelaitoksen elintarvikevalvonnan osastossa vireillä olevat asiat siirtyvät tämän lain voimaan tultua Elintarvikeviraston käsiteltäviksi.

8 §

Henkilöstöä koskevat siirtymäsäännökset

Elintarvikeviraston ja eläinlääkintä- ja elintarvikelaitoksen elintarvikevalvonnan osaston virka- ja työsuhteinen henkilöstö lihan tarkastushenkilöstö mukaan lukien sekä kyseiset virat siirtyvät tämän lain voimaan tullessa tässä laissa tarkoitettuun Elintarvikevirastoon. Virkojen siirtymiseen ei tarvita asianomaisten virkamiesten suostumusta.

Elintarvikeviraston johtajan virka lakkaa ja virkasuhde päättyy tämän lain voimaan tullessa.

Laki

Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitoksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Toimiala ja hallinnollinen asema

Eläintautien tutkimusta ja seuranta, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä, eläimistä saatavien elintarvikkeiden laadun ja turvallisuuden tutkimusta sekä näihin liittyvää riskinarviointia ja referenssilaboratoriotoimintaa varten on maa- ja metsätalousministeriön alainen Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitos, jäljempänä laitos.

Laitos voi myös hoitaa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan elintarviketutkimuksen valvontatehtäviä hoitavan viraston talous-, henkilöstö- ja muut hallintopalvelut siten kuin laitoksen ja asianomaisten virastojen välillä sovitaan tai maa- ja metsätalousministeriö määrää.

2 §

Tehtävät

Laitos tekee eläinlääkintään ja eläimistä saataviin elintarvikkeisiin liittyviä tutkimuksia sekä eläintautitilanteen selvittämiseksi samoin kuin eläinten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä sairauksien ehkäisemiseksi, määrittämiseksi ja hoitamiseksi tarvittavia laboratorio- ja kenttätutkimuksia. Laitos suorittaa toimialallaan myös riskinarviointia. Laitos osallistuu tuotantoeläinten kansallisen terveydenhuolto-ohjelman toteuttamiseen ja terveysvalvontaohjelmien suunnitteluun sekä niihin liittyvään neuvontatyöhön.

Laitos toimii Euroopan yhteisön säädöksissä edellytettynä eläintauteihin ja eläimistä saatavien elintarvikkeiden turvallisuuteen ja laatuun liittyviä kysymyksiä käsittelevänä kansallisena referenssilaboratoriona ja tekee tähän liittyviä tutkimuksia. Laitos huolehtii yhteistyössä Elin-

tarvikeviraston kanssa eläimistä saatavien elintarvikkeiden kansallisen vierasainevalvontaohjelman toteuttamisesta.

Laitos valmistaa ja hankkii eläinlääkinnässä tarvittavia rokotteita, seerumeita ja diagnostisia aineita sekä suorittaa näiden valmisteen laaduntarkkailua ja jakelua.

Laitos tekee ja seuraa toimialaansa liittyvää tieteellistä tutkimusta, osallistuu toimialallaan kansainväliseen yhteistyöhön, järjestää toimialaansa liittyvää koulutusta ja suorittaa muut tutkimukset ja tehtävät, jotka sille on erikseen säädetty tai jotka maa- ja metsätalousministeriö sille määrää.

3 §

Yhteistoiminta

Laitoksen ja sen sidosryhmien yhteistoiminnan tueksi maa- ja metsätalousministeriö voi asettaa neuvottelukuntia, joihin se kutsuu puheenjohtajan ja asianomaisten alan asiantuntijoita.

Laitoksen sekä muiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluvien elintarviketutkimuksen valvontatehtäviä hoitavien toimielinten tulosohtauksen yhteensovittamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

4 §

Organisaatio

Laitosta johtaa ylijohtaja. Laitoksen alueyksiköiden toimipaikat ja tarvittaessa toimialueet määrää maa- ja metsätalousministeriö. Muilta osin laitoksen toimintayksiköistä määrätään laitoksen työjärjestyksessä.

5 §

Tilaustutkimukset

Laitos voi tilauksesta suorittaa toimialaansa kuuluvia selvityksiä, tutkimuksia ja muita asian-
tuntijapalveluita.

6 §

Asioiden käsittely

Ylijohtaja ratkaisee laitoksen päätettävät asiat. Ylijohtaja voi työjärjestyksellä siirtää ratkai-
suvaltaa laitoksen muulle virkamiehelle.

7 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään laitok-
sen virkojen täyttämistä sekä ylijohtajan ja
muiden esimiesasemassa olevien virkamiesten
esimiesasemaan liittyvistä tehtävistä.

Laitoksen työjärjestyksessä määrätään laitok-
sen ja sen alueyksiköiden sisäisistä toimintayk-
siköistä, sijaisuuksista, ylijohtajan apuna toimi-
vasta laitoksen sisäisestä johtoryhmästä sekä
muista sisäiseen hallintoon kuuluvista asioista.
Ylijohtaja vahvistaa työjärjestyksen.

8 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maalisi-
kuuta 2001.

Tällä lailla kumotaan eläinlääkintä- ja elintar-
vikelaitoksesta 4 päivänä joulukuuta 1992 an-
nettu laki (1202/1992).

Muussa laissa tai asetuksessa taikka valtio-
neuvoston tai ministeriön päätöksessä oleva vii-
taus eläinlääkintä- ja elintarvikelaitokseen tar-
koittaa tämän lain voimaan tultua Eläinlääkintä-
ja elintarviketutkimuslaitosta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryh-
tyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpi-
teisiin.

9 §

Siirtymäsäännökset

Eläinlääkintä- ja elintarvikelaitoksessa tä-
män lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat,
lukuun ottamatta eläinlääkintä- ja elintarvikelai-
toksen elintarvikevalvonnan osastossa vireillä
olevia asioita, siirtyvät tämän lain voimaan tul-
tua laitoksen käsiteltäviksi.

10 §

Henkilöstöä koskevat siirtymäsäännökset

Eläinlääkintä- ja elintarvikelaitoksen ylijohtaja ja muu virka- ja työsopimussuhteinen henki-
löstö, lukuun ottamatta elintarvikevalvonnan
osaston henkilöstöä ja lihantarkastushenkilös-
töä, sekä kyseiset virat siirtyvät tämän lain voi-
maan tullessa Eläinlääkintä- ja elintarviketutki-
muslaitokseen. Virkojen siirtymiseen ei tarvita
asianomaisten virkamiesten suostumusta.

Laki

eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun lain (1195/1996) 6 §:n 2 kohta, 8, 9 ja 15 §, 16 §:n 2 momentti, 21 §:n 1 momentti, 38 §:n 3 momentti, 43 ja 53 § sekä 56 §:n 2 momentti sekä

lisätään 4 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

4 §

Mitä tässä laissa säädetään asianomaisesta ministeriöstä, koskee maa- ja metsätalousministeriötä, ellei valtioneuvoston asetuksella toisin säädetä.

6 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) *valvontaviranomaisella* Elintarvikevirastoa, lääninhallitusta, 12 §:n 3 momentissa tarkoitettua valtion viranomaista, kunnan valvontaviranomaista, tämän lain mukaisia tehtäviä hoitavaa kunnan viranhaltijaa ja valtion tarkastuseläinlääkäriä.

8 §

Elintarvikevirasto ohjaa ja valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista asianomaisen ministeriön alaisena.

9 §

Lääninhallitus ohjaa ja valvoo Elintarvikeviraston antamien ohjeiden mukaisesti tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa läänin alueella.

15 §

Ennen toiminnan aloittamista tai olennaisten muutosten jälkeen tulee teurastamoilla ja niiden yhteydessä olevilla laitoksilla olla Elintarvikeviraston hyväksyntä ja muilla laitoksilla vastaa-

vasti kunnan valvontaviranomaisen hyväksyntä. Hyväksymistä on haettava kirjallisesti. Laitos on hyväksyttävä, jos se täyttää tässä laissa ja sen nojalla asetetut vaatimukset.

16 §

Kunnan valvontaviranomaisen on ilmoitettava laitoksen hyväksymisestä, toiminnan lopettamisesta ja laitoksen hyväksynnän peruuttamisesta asianomaiselle lääninhallitukselle. Kunnan valvontaviranomaisen on ilmoitettava myös rekisteröimänsä kalastusalukset ja luetteloimansa ensisaapumispaikat ja niiden toiminnassa tapahtuneet muutokset lääninhallitukselle. Lääninhallituksen tulee antaa nämä tiedot viivytyksettä Elintarvikevirastolle, joka pitää kirjaa laitoksista, kalastusaluksista ja ensisaapumispaikoista sekä antaa laitoksille ja kalastusaluksille numeron.

21 §

Laitoksen on huolehdittava siitä, että siellä estetään elintarvikehygieenisten epäkohtien syntyminen. Tässä tarkoituksessa laitoksen on kustannuksellaan laadittava ja toteutettava laitosta valvovan valtion tarkastuseläinlääkäriin tai kunnan valvontaviranomaisen hyväksymä valvontajärjestelmä (*omavalvontajärjestelmä*). Elintarvikeviraston tulee avustaa edellä mainittuja viranomaisia omavalvontajärjestelmän hyväksymisessä, jos nämä sitä pyytävät.

38 §

Kunnan valvontaviranomaisen on Elintarvikeviraston kehoituksesta ryhdyttävä 1 tai 2 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

43 §

Muutoksen hakemisesta lääninhallituksen ja Elintarvikeviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaissa.

53 §

Elintarvikevirasto pitää valtakunnallista rekisteriä kaikista hyväksytyistä laitoksista, rekisteröidyistä kalastusaluksista ja luetteloiduista ensisaapumispaikoista sekä hyväksymistään laboratorioista. Kunnan valvontaviranomainen pitää rekisteriä valvomistaan laitoksista, rekisteröimistään kalastusaluksista ja maidontuotantotiloista sekä luetteloimistaan ensisaapumispaikoista. Rekistereihin voidaan tallettaa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja.

Kunta on velvollinen pyynnöstä ilmoittamaan Elintarvikevirastolle ja lääninhallitukselle suorittamaansa valvontaa ja perimiään maksuja koskevat tiedot.

56 §

Elintarvikevirasto hyväksyy laboratoriot, joissa voidaan tehdä tässä laissa tai sen nojalla määrättyjä tutkimuksia. Laitosta valvova kunnan valvontaviranomainen tai valtion tarkastuseläinlääkäri hyväksyy kuitenkin laitoksen omavalvontajärjestelmän hyväksymisen yhteydessä laboratorion, jossa voidaan tehdä muita valvontaviranomaisen edellyttämiä, omavalvontaan liittyviä tutkimuksia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2001.

Eläinlääkintä- ja elintarvikelaitoksen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla hyväksymät laitokset ja laboratoriot voivat jatkaa hyväksymispäätöksen mukaisesti toimintaansa.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 2000
